

Г О Л О В Е

пентрѣ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ,

№. 51.

Duminescá 15. Dekemvrie.

1840.

ПЪМЪНТЪЛ МОЛДО-РОМЪНЕСК.

(Джкѣіереа челор ворвите ла Nr. 25)

Къте ши че фелѣ де трактате вор фѣ джкѣіат Цара Ромънеаскъ ши Молдова къ Османіи пълъ дн времеа къприндеріи Константинополѣлзі, пълъ ла Сълеіман чел таре, пълъ ла Міхаѣ Вітеазъл, пълъ ла алънгареа Търчилор де прин прецізръл Віеніи, ши дпсѣш ачелор тарі історичі саѣ дипломатичі, кърор кіар ши архивеле Порціи лі с'аѣ дескіс, ле есте фоарте греѣ а хотърѣ къ десѣвѣршіре, къ кът маї вѣртос поаѣ, пе каріи соартеа неаѣ арънкат дн позиціи де ачелеа, де знде воінд а не дескіде ши пої ростъл саѣ а не тѣшка копдеїл спре а не да врео пърере дн лѣкръріле політичеїи, требѣіе съ къпоащеш къ пѣтаї кредінца не поате ажѣта? Съ пѣтѣ пе-дѣделеагъ чінева. Наѣ фост пѣтаї Принципателе ромънеїи ачелеа църі непорочіте, каре пѣшінд ла врези коптракт къ Поарта, требѣіеа съ фіе тѣлцѣміте, дакъ тареле Bezir віневоїеа а спѣне солімор, къткъ дѣвоїала кътаре де каре фѣсесе ворѣа, с'аѣ фѣкѣт дн скріс ши къ ачѣа с'аѣ пѣс ла архівѣ; іар' а чере вре зп ал доїмеа ексемпляріѣ, врео

копие де пе асемеіеа трактатѣрі, атѣта ар фѣ фост де дѣпшіи. Де аїчі поате гѣчі лесне-орі чіне, къ кътѣ скѣмпѣтате се пѣзеа де кътре поартѣ трактателе джкѣіате къ алте пѣтері ши націи. Історіа Османілор есте богатѣ де фетѣе де але Мѣфтілор, къ каре ачѣїї дін зрѣтѣ хотѣра дн пѣтеле кредінгеї мохамедане, къткъ трактателе къ къпії ши къ тоці некредінчошії пѣтаї пълъ атѣпчі сѣлѣт а се дінеа, пълъ кънд іntересъл ісламѣлзі пѣва пофті нїмічіреа лор. — Доаѣ треї трактате дін веакъл ал 15 ши 16-леа джкѣіате днтре Принципателе ромънеїи ши днтре Сълтані, вѣдеск о деосібїтѣ енерціе націоналѣ а ромънілор, каріи адекъ ши атѣпчі, кънд пѣтереа Семілзнеї ажѣсесе дн кълмеа са (сѣпт Сълеіман чел таре), щіеа а дпсѣфла респект дін партеа лор, джкѣт де ши требѣірѣ маї пе зрѣтѣ а се сѣпѣне, ачѣаста дпсѣ о фѣкѣрѣ сѣпт копдіїи чїнстїте, каре де ар фѣ фост сѣвскрісе де кътре о алтѣ націе респектѣїтоаре де дрептѣріле неатѣрілор, еле ар фѣ фост дн старе а пѣстра некліптітѣ ексістінца політїкѣ а Молдо-ромънілор пентрѣ тоате веакѣріле.

Мѣртѣрісеск, ам къѣтат маї тѣлѣтѣ време, ка съ ажѣпг дн стѣпѣлїреа зпор

трактате а Молдо-Ромѣнілор кѣ Поарта пѣлѣ ла пачеа де Карловиц, пѣ дн орицинал, кѣчи ачеаста о щиеам днпайнте време а фѣ кѣ пепѣтинцѣ, копиате пѣмаѣ вредниче де крединцѣ. Трактатѣл дѣи Богдан кѣ Свлейман ла 1513 ладѣ възѣт; алтеле ниѣи пе калеа ачелѣѣа пѣ се преа ѣвек. Ба ми се паре кѣ зпѣл а Цѣрѣи Ромѣнеци кѣ Баѣесид днпкѣ аѣ възѣт лѣмина. Ачестеа ши алтеле поате кѣ се вор фѣ афлѣнд дн тѣниле ачелор вѣрбаѣи, днптре Молдо-Ромѣни, пе карѣи проведѣнѣа ѣаѣ кѣемат а скрѣе ѣсторѣа, саѣ а привегеа пѣнтрѣ екѣистѣнѣа полѣгѣчеаскѣ а паѣѣеѣ лор. Казѣа днпсѣ пѣ есте днпкѣ деснѣдеждѣиѣт.

Пачеа дела Карловиц (днп анѣл 1699 26 Ianuarie) есте ачеа, прѣн каре челе патрѣ пѣтерѣи крѣщѣненѣи, Австриа, Венеѣа, Полонѣа ши Рѣсѣа дѣнпѣ рѣсвоаѣе днделѣнѣгате ши крѣпте, дндѣнплекарѣ — авѣа акѣта — пе Поарта отоманѣ, а се свѣпне дрѣнтѣлѣи пѣамѣрилор ши а пѣзи сѣдѣнт трактателе. Тот дела ачестѣ паче се сокотѣще пѣпѣтѣл, дела каре Тѣрѣа аѣ днчепѣт а да дндѣрѣнт, а кѣдеа. Аша рѣлѣѣиѣе полѣгѣченѣи а амѣелор Прѣнѣипате ромѣнеци с'аѣ хотѣрѣт днп време днп време прѣн врѣтѣоареле трактате:

I. Днптре Австриа ши днптре Поартѣ: трактатѣл дела Карловиц аѣ детерминат хотареле Трансѣлванѣеѣ, а Молдовеѣи ши а Цѣрѣи ромѣнеци; чел дела Пасаровѣд днп 21 Іѣлие 1718 зпѣи Валахѣа мѣкѣ днп коло де Олт, ши Тѣмѣшоара кѣ Ынгарѣа; чел дела Вѣлград днп 18 Септ. 1739 дѣдѣ днптре алтеле Валахѣа мѣкѣ Порѣи; днп треѣ трактате днп 7 Маѣз 1775, днп 12 Маѣз 1776, днп 25 Феврѣарѣе 1777, о парте а Молдавеѣи, адекѣ Бѣковѣна, че одатѣ

фѣчеа парте днп Трансѣлванѣа, о днпгѣдѣи Поарта Австриеѣ; днп трактатѣл де паче дела Шѣнстов днп 4 Аѣгѣст 1791 Австриа дѣдѣ Порѣи днпдѣрѣнт, ши рѣстаторѣниѣи хотареле че фѣсесерѣ маѣ пайнте де рѣсвоѣѣ; днпсѣ Оришова веке рѣмѣсе Ынгарѣеѣ ши апа Черна фаче аѣчи де атѣнѣи днпкоаче гранѣа днптре Цара ромѣнеаскѣ ши днптре Бѣнат, ѣар' шесѣл че се афлѣ днп фаѣѣ кѣ Оришова, сѣ рѣмѣѣе пѣнтрал, пѣстѣетате пѣлѣкѣѣиѣт, ниѣи де Ынгарѣа ниѣи де Цара Ромѣнеаскѣ сѣ пѣ се ѣѣе.

II. Трактате днптре Рѣсѣа ши Поартѣ. Ачестеа хотѣреск тотдеодатѣ рѣлѣѣиѣе днп лонтрѣ а ле амѣндѣрор Прѣнѣипателер. Аѣи се кѣвѣне а преѣнпсѣмѣна, кѣмкѣ Полонѣа, Ынгарѣа ши Рѣсѣа, пе Молдова ши пе Цара ромѣнеаскѣ леаѣ прѣвѣѣт ка статѣрѣи де сѣне стѣтѣтѣоаре, днпкѣнт а свѣра пѣмѣнтѣлѣи ачелораш Поарта н'ар авеа ниѣи зп дрѣнт де стѣпѣнпѣре, прѣн врѣтаре ниѣи де ал днппѣрѣи. Статѣрѣе аѣи пѣмѣте, есте ѣѣѣт, кѣмкѣ кѣ амѣеле Прѣнѣипате аѣ днпкеѣат трактателе; де пѣ леар фѣ рѣспектат ачелеа пе ачесте ка статѣрѣи, врѣтѣрѣе леар фѣ фост потрѣвѣте кѣ а зпор екѣсалѣаѣи днп зѣлеле поастре. Петрѣ чѣл таре ла анѣл 1710 аѣ днпкеѣат зп трактат де аѣанѣѣ кѣ Цара ромѣнеаскѣ ши ла 1711 алѣл кѣ Молдова; днп ачест днп врѣтѣ: 1) Молдова кѣзпѣнде тот ѣнѣтѣл днптре Днпѣстрѣ ши днптре Бѣдѣѣѣк (Бѣсарѣвѣа) ши тоате тѣрѣе пе талѣл стѣнпг ал Прѣтѣлѣи се ѣнп дѣнп дрѣнт де Молдова; 2) Молдова пѣ ва пѣлѣтѣи ниѣи о дажде Рѣсѣеѣ; 3) Прѣнѣѣл ѣне 10,000 солдаѣи, пе карѣи днп пѣлѣтѣще днппѣратѣл; 4) Рѣсѣа ниѣи одатѣ пѣ се ва амѣстека днп треѣвѣе челе днп лонтрѣ а ле Молдовеѣи, ши

лічі зні рѣс нѣ ва фї словод, а се днєвѣра дн Молдова, саѣ а ши лѣа врео тошиє; 5) Принцѣл Молдовеї (пе атѣнчї Dimitrie Cantemir) ва пѣрта тїтлѣ de сїнгѣр домини торїѣ неатѣрпат, днєс ел ва фї аліат ал Рѣсієї. Пе знеле ка ачестеа се разїмѣ знїї Пѣблїчїї молдо-ромѣнї, спре а доведї свѣренїтатеа ачестор Статѣрї.

Зрѣтоареле трактате де паче, пе каре Рѣсіа лѣаѣ днєїат кѣ Поарта, кѣурїндеа тотдеодатѣ стїпѣлѣїї пентрѣ релѣїїле дїн лонтрѣ але амѣелор Принцїпате: 1) Чел дела Кѣчѣк Каїнарѣе (дн Бѣлгарїа) дїн 10—21 Іѣліє 1774, дн зрѣма кѣрѣїа Рѣсіа нѣ нѣмаї Бесаравіа, чї ши амѣеле Прїцїпате Молдова ши Цара ромѣнеаскѣ кѣ тоате четѣїїле шчл. ле дѣдѣ Пордїї дндѣрѣнт сѣнт зрѣтоареле кондїїї: а) амнестїє десѣвѣршїтѣ тѣтѣрор Молдо-ромѣнїлор, асѣпра кѣрора Османїї пе ачєа време се днѣвернїзпасерѣ фоарте; б) десѣвѣршїт слобода тѣртѣрїсієре а кредїнїїї креїїнєнїї, репоїреа ши зїдїреа вїсерїчїлор векї; в) дареа дндѣрѣнт а тѣтѣрор вѣзѣрїлор рѣнїте дела тѣпѣстїрї ши дела нерсоане прївате, ши днєсн дн цїнѣтѣл четѣїїлор (везї конвенцїа дїн 10 Мартїє 1779), д) рекѣноацїєреа ши респектѣїреа стѣрїї преоцєнїї; е) словозенїє пентрѣ фамїлїї, де а нѣтеа еши дїн царѣ кѣ тоатѣ а верєа лор; ф) дела лѣкѣиторї, карїї дн времеа рѣсвоїлѣї аѣ сѣферїт аша тѣлт, а нѣ пофтї дѣждї естраордїнаре, тотдеодатѣ кѣ прїлежѣл кѣлєцєрїї трївѣтѣлѣї овїчнїт, каре ера а се дѣче тоѣ ла дої анї прїп комїсарї ла Константїнопол, аї крѣѣа де алте претїндєрї ши сторѣтѣрї; г) „Сѣверенїї“ амѣелор Прїцїпате а Молдовеї ши а Цѣрїї ромѣнєїї, сѣ аїѣѣ фїєцєкарє

dїн трѣншїї агентѣл сѣѣ ла Поартѣ, пе карїї еа — malgré leur peu d'importance, се зїче дн трактат — сѣїї трактезе кѣ тоѣтѣл дѣпѣ дрептѣл неатѣрїлор; х) Поарта се днѣвоїєше, ка солїї рѣсєнїї дн Константїнопол, дн фаворѣл амѣелор Принцїпате сѣ поатѣ фаче ремонстрѣїї, пе каре се фѣгѣдѣїєше кѣ ле ва респекта. Солѣл рѣсєск днєс ає ремонстра сїнгѣр пентрѣ некїнїтїта пѣзїре а кондїїїлор легате. Зн алт трактат ал Рѣсієї кѣ Поарта дїн апѣл 1781 хотѣреѣе ка, зн цєнерал-консѣл рѣсєск сѣ се орѣндѣїаскѣ дн Молдова ши дн Цара ромѣнеаскѣ ка „Чєнзор“ а пѣртѣрїї Принцїлор. Трактатѣл де паче дїн Іанї дела 29 Дек. 1791 ши 9 Іанѣарїє 1792 хотѣрѣ Днїєстрѣл де гранїцѣ днтре Рѣсіа ши днтре Поартѣ ши дѣдѣ Бесаравіа кѣ тоате четѣїїле, прежѣт ши „Провїнцїа Молдова“ сѣнт ачєлєаш кондїїї прежѣт ла 1774 ши 1779 Пордїї дндѣрѣнт; кѣ ачєст прїлеж нѣ се фѣкѣ помєнїре деспре ачєєа кѣткѣ Бесаравіа маї нїнѣте с'ар фї цїнѣтї де Прїцїпатѣл Молдовеї. Трактатѣл де паче дїн Бѣкѣреїї дела 28 Маїѣ 1812 хотѣрѣ мїжлокѣл Прѣтѣлѣї дела днтрєреа лѣї дн Молдова пѣлѣ ла вѣрсареа ачєлѣаш дн Дѣлѣре, ши іарѣнн малѣл сѣжнл ал Дѣлѣрїї пѣлѣ ла Кїліа ши пѣлѣ ла вѣрсареа єї дн тареа неагрѣ, де гранїцѣ пентрѣ амѣндоаѣ днтпѣрѣїїле; дн сѣ корѣїєреа сѣ фїє де овїє ла амѣндоаѣ пороаделе; тотдеодатѣ Рѣсіа дѣдѣ Молдова дїн малѣл дрепт ал Прѣтѣлѣї, Валахїа таре ши мїкѣ кѣ тоате четѣїїле шчл. Пордїї дндѣрѣнт, пе лѣжнѣ лѣмѣрїта днтѣрїє а „прївїлеїїїрїлор“ амѣелор Принцїпате. Аша дар ачї єсте ворѣа нѣ маї де прївїлеїїїрї. — — Дн трактатѣл

деслѣжиторѣ ші ексекутив дела Акерман дін 25 Септ: 1826 Поарта фѣ стрѣнс дндаторатъ ла пѣзіреа кѣ чеа маї таре скѣмпѣтате але ачелор „Прівілеціѣри“; пентрѣ ачеаста дѣнса хатішеріфеле дела 1782, каре спечіфікѣ ші кезѣнсіеск ачеле прівілеціѣри, съ ле днпоіааскѣ ші съ ле десѣвѣршаскѣ. Дн прівінда ачеаста прін ѣн трактат деосівіт саѣ хотѣрѣт: 1) Domnii Молдовеї ші а Цѣрїї ромѣнщї, карїи пѣпѣ ачі ера алешї дін воіерїи патріодї, съ се алеагѣ атѣсѣрат векилѣї овїчеїѣ кѣ днвоїреа Порціи де кѣтре адѣпареа ѣенералъ а Диванѣлѣї дін чеї маї ѣтрѣнї ші маї дестоїнічї воіерї, алесѣл съ фїе репрезентат Порціи прін о скрісоаре де рѣгѣмінте, ші дакѣ ачела есте плѣкѣт, Дѣнса съ л пѣтеаскѣ ші съ л „днтѣреаскѣ“. Іар' дакѣ чел алес пѣ плаче Порціи, днвоїндѣсе „амѣндозѣ“ Кѣрдїле асѣпра темейрїлор неплѣчерїи, атѣнчї диванѣл прїнципатѣлѣї пѣшеѣе ла о аледере поаѣ. Рангѣл де domn ера съ рѣтѣїе ка ші маї пайнте не шапте анї днтрѣдї сокотїдї дін времеа пѣмірїи; дакѣ опїніа пѣвлїкѣ дї авеа де ѣнї, еї пѣтеа фї ші дін поѣ алешї; Прїнциѣл пѣтеа фї депѣс сїнгѣр пентрѣ врео пелеціѣре, че тревѣїеа а фї арѣтатѣ ші солѣлѣї рѣсеск, ка съ л афле ші ачела вреднїк де о асеменеа педеапсѣ. Прїнциѣл пѣтеа тѣлѣтмі де рангѣл съѣ, дакѣ ачеаста о прїїтеа амбеле кѣрдї; днсъ атѣнчї ел нїчї пѣ маї пѣтеа фї алес, нїчї авеа дрепт де аледере. Кѣнд скаѣнѣл де прїнц есте вакант, атѣнчї диванѣл прїнципатѣлѣї аледѣ ѣн Каїмакан ка Локодіиторѣ. Domnii ші Боїерїи Диванѣлѣї хотѣреа дѣждїїле анѣале ші гревѣтѣїле Молдовеї ші а Цѣрїї ромѣнщї, днтрѣачеаа дѣншїи авеа а респекта ремон-

етрѣдїїле солїлор рѣсеці саѣ а консѣлїлор рѣсеці дн прівінда пѣзірїи прівілеціѣрилор цѣрїи. Domnѣл ші Диванѣл хотѣреа пентрѣ фїеѣекаре провинціе пѣтѣрѣл ші організаціа Бешлїлор ші а Ангелор, кѣт ера ачеаста днпайнте де анѣл 1821; нїчї трівѣтѣл порціи пѣ пѣтеа а се днтѣлѣдї, чї тревѣїеа а се днтоктї кѣ тотѣл дѣпѣ хотѣрѣрїле Хатїшеріфѣлѣї дела 1802.

Дн трактатѣл де кѣнетеніе дін 14 Септ. 1829 Прїнципателе Молдова ші Цара ромѣнеаскѣ се дѣдѣрѣ іарѣш Порціи дндѣрѣпт кѣ ачелеаш хотарѣ шї кѣ ачелеаш прівілеціѣри, кѣт фѣсесѣрѣ днпайнтеа рѣсѣїлѣї. Се фѣкѣ адекѣ днвоїалъ ші днпрѣтѣтатѣ дндаторїе ка, дѣпѣ че Прїнципателе прін о „капїтѣлаціе“ — аша дар пѣ кѣ дрептѣл армелор, с'ар фї сѣпѣс ла сѣзерепїтатеа *) (suzeraineté, Lehenshoheit, ѣн фелїѣ де јус феудале), іар Рѣсіа ар фї кезѣнсіїт пентрѣ ѣнеле лор (ѣа съ зїкѣ протекціе!) аша дар' еле тревѣїрѣ, дн пѣтереа капїтѣлаціеї лор, дн пѣтереа трактателор днтре Рѣсіа ші днтре Поартѣ ші дн пѣтереа хатїшеріфелор съ шї редѣѣндѣаскѣ тоате прівілеціѣрїле ші лїбертѣїїле, прекѣт: словѣда тѣртѣрїсіре а релїїїеї, десѣѣвѣршїтѣ сїгѣрїтате, ѣн гѣверн „націонал ші неатѣрнат“ ші лїбертатеа негодѣлѣї перестрѣнсѣ. Прін ѣн деосівіт трактат се хотѣрѣ, ка четѣїїле тѣрчѣдї не талѣл стѣнѣ ал Дѣпѣрїи кѣт, Тѣрнѣл, Цїзрїїѣл, Брѣїла шчл. кѣ дїпѣтѣрїле лор съ се деа Цѣрїи ромѣнщї дндѣрѣпт, ка

*) Сѣзерепїтатеа ші сѣверенїтате: че дѣрѣ де лїкат а те анѣка съ скрїї асѣпра ачестор доаѣ еспресїи дн прівінда Молдо-ромѣнїей! Пѣвлїчїдїи молдо-ромѣнїи ѣазѣ кѣт ле ѣор десѣлшї. — —

знеле че Поарта дн пзтереа „капиглаціей“ пз авксе дрепт а ле кзпрінде вреодатъ. Търіле съ държмаръ кз kondiціe, ка нічі одатъ съ пз се рестаторнічеаскъ. Кзпкъ дн ачелаш трактат с'аѣ хотържт, ка стъ-пжпуреа Domпiлор съ ціе дн віиторіѣ не тоатъ віаца, афаръ дакъ еі ар тълцеті саѣ дін врео віпъ с'ар депне, ка поарта съ пз сѣфере нічі днтр'ѣн кіп вѣтъмареа прівілеціѣрілор дн Прінціпате, ка нічі зп тѣрк съ пз маі поатъ лѣккі дн Цара ротжпнеаскъ ші дн Молдова, кз зп кзвжнт тоате пжпктѣріле трактатлзі дін Adriano-пол, не сжнт кз тълт маі де апроане кз-поскъте, де кжт съ факъ тревзінца а ле маі дншпра ші астѣдатъ де атѣрзптгѣл. Фрагментгѣл че днпѣртъшисерѣм дін „Ма-пбалл“ Длзі професор Aaron днтрѣ зпѣл дін пѣмеріі ачестеі фoі а поастре, фаче дн прівінца ачеста дестѣл тревзінцеі че-тіторілор поцпріі. Че ва маі адѣче времеа ші апіі кз сіне? Каріі вор трѣі, вор кз-поаще ші вор днкіде зшіле дѣпъ поі. —

ПАЧЕА КАСНІКЪ.

(капет)

Дѣпъ кзпніе, лѣжнд зпѣл кѣтре ал-тѣл о дндрѣспѣлъ фѣръ сѣіалъ, пз пѣ-зеск кзвіінца дн маніера лор, зйтъ ачѣ лзаре де сѣмъ, ачѣ рѣшнаре прін каре щіа ініміле лор съ се іѣвѣскъ; акѣм пз се маі гѣтеск, пзмаі днгріжеск съ плакъ спре а фі іѣвіці.

Ворвеле челе проасте ші греле стжлг, дін рѣдѣчнъ чнстнрѣ ші пріетеніѣ дннтре соціі; се чѣртъ пентрѣ німікѣрі ші рѣс-фадъ рѣсѣнаре пентрѣ німікѣрі.

Нз е ачаста історіа а маі тѣлтор кѣсѣ-торіі непорочіте? Аіѣъ дар кѣсѣторціі, тогдазна, фіе сіпгѣрі саѣ кз лѣте, о сѣіѣ-лъ ші чнстнре пріетеніѣскъ зпѣл пентрѣ алтѣл; пѣстреже дар драгостѣ лор, акасъ саѣ дн адѣпѣрі, флоарѣ ачѣ де рѣшнe ші де невіновѣціе каре есте фертекѣл чел маі трѣгѣтор а іѣвіріі. Чѣ маі тікѣ вѣ-тѣмаре де делікатедѣ тѣкар, чѣ маі зшѣ-рікѣ некзвіінцѣ дннтре джпшій, есте о ло-вітѣрѣ, че ісѣнже ферічірѣ каснікѣ ші дн фаче о ранъ невіндекатъ пентрѣ тѣлтѣ време.

Ла фаміліле адеѣрат крещнне, дом-пеще ачѣѣші ѣзпъ воінцѣ ачѣѣші вреднічіе дн зртѣрі кѣтре копіі ші слѣці. Тоатъ дожана, тоатъ порѣп-ка, тоатъ пѣнерѣ ла кале съ се факъ кз дѣхѣл влжндеделор, ші нічі'одатъ кз вор-ѣе проасте. Вреі ка копіі тѣі съ се дн-веде а се сѣпѣне даторіі дін іѣвірѣ де чн-сте? Нзї днфрѣнта пентрѣ грешалеле лор ніч'одатъ де фацѣ кз алціі, чі аратъ фіенже кѣрзіа, ла о парте, пѣкзвіінца зр-тѣріі сале. Прін крѣцареа ачаста, веі кж-щіга драгостѣ лор ші сѣпѣнерѣ ва ажѣп-це плѣчере ла джпшій. Кѣчї асфел не пнержанд німік дін чнстѣ лор днпайтѣ алтора, пз се фак де ватжокѣрѣ, че іар скѣрѣшї ар прічнзї тѣрѣрѣрі дн каса та.

Вреі съ те рѣдчї пжпъ ла ісворѣл тікѣлошїлор касніче? Інтрѣ дн каса зп-де татѣл ші тѣма аша де пѣднн пѣзеск кзвіінца ші оменіа, кжт дшї днпѣтѣ грешалеле фѣръ рѣшнe де фацѣ кз копіі. Негрешнт кз пнде копіі віне пѣскѣці вор тѣчѣ ші вор рошї; днсъ ачѣстѣ сѣіалъ, ачѣстѣ тѣчере пз ва пѣтѣ депѣрта дела джпшій о зрѣ фѣръ воѣ пентрѣ пѣскѣто-

рїи лор. Мерціи, інтръ ла о фамиліе знде
фраціи шї сзрорїле їзвек а се окъражъ
нъла не алтѣл кїар шї дн окїи пзрїнцилор,
каре се зїтъ дн глзтъ шї дн лїнїще ла
асемєнѣ прївелїще трїстѣ. Аколо тотдеа-
зна вор фї десгїнате сзфлетеле пзкъте
пєнтрѣ асе їзвї. Маї інтръ днкъ шї дн
каса, знде стъпжпа, фїнд тотдеазпа некъ-
жїтъ, чѣртъ шї окъраце не днчетат слъ-
ціле: дн ачѣ касъ нъ ва стъпжпжї вїне
кзвжптарѣ; слъціле зрѣск шї клеветек
не стъпжпї лор; порокъл касї аценціа
есте вѣтъмат дн темелїа са.

Нъмаї ачела, каре шїе съ чїнстѣскъ
не алціи, се чїнстєще дїн протївъ; слъціле
саѣ сзпзшїи слъвек маї мѣлт днълцїнѣ
дн вїртзте декжт мѣрїмѣ дн рапг.

Алт мїжлок де а пззї пачѣ каспїкъ
стѣ: дн а депзрта тоатъ не дн-
кредерѣ. Днтр'адєвр, джнд кзїва кѣ
аре кзѣте, дн днкзрѣжѣм ка съ се чїн-
стѣскъ не сїне днєшїи: апої орї каре се
чїнстєще не сїнєшї, се темє де а фаче
фанте карєї а дѣк не чїнсте.

Късъторїцілор, каре аці фѣкзт о ле-
гѣтзрѣ сфжнтъ пєнтрѣ тоатъ вїаца, фачєці
ка кзрѣченїа їнїмї съ домпєаскъ днтре
вої; нъ вѣ прєфачєці пїчї одатъ; нъ вѣ
пєкжжїці зпѣл не алтѣл пїчї дїн глзтъ;
нъ вѣ дншълаці зпѣл не алтѣл прїа пїчї
мїнчзшї саѣ прїп вїкленї каре вої ле кре-
дєці невїновате. Нъ ворвїці днтре вої
декжт лїмба кзрѣченїи десъвзршїтъ, лїм-
ва сєпцєрїтѣціи: кѣ ачєаста вѣ вєці асїгъ-
ра одїхпа сзфлетзлї, лїнїщѣ конціпїціи.
Нїчї одатъ зп ал трєїлѣ нъ се ва нзтѣ
днєшїи кѣ рѣзтате днтре вої: пзртарѣ
де ворвє а зпзї мїнчїнос, нъ ва деспзрці
сзфлетеле воастрє зпїте; вєнївѣл жалззїи

шї а вѣпжєлїи нъ ва отрѣвї пїчї де кзп
пачѣ де каре вѣ вѣкзраціи, кѣчї, че соартѣ
маї трїстѣ декжт ачєа де анѣ дндрєзлї съ
се днкрѣзѣ чїнева пїчї кїар дн персоана
дн актрїа браце се одїхнєще! Дакъ пе-
днкредерѣ жалззѣ дншї апрїнде фоккѣ съѣ,
пїмїк нъл стїнде шї арєзра мїєтзїтоаре-
лор єї флакзрї нъ се ва щєрце кѣ времєа.

Пъзєще тот ачєєанї грїжѣ де а рѣпї,
прїнтр'о їзѣлѣ, дєла копїи тѣ днкредє-
рѣ че єї аѣ дн тїне. Ласѣи шї дн грєша-
лєлє лор съ се арате тот дєзна сєпцєрї,
кзраці ла їнїмъ; їа сєама ка стрѣпнїчїа
та чѣ пєсокотїтъ съ нъ факъ дїн трѣпн-
шїи пїнде прєфѣкзці. Дн чїне се вор дн-
кредїнга єї, кжнд їнїма лор єсте сїлїтъ съ
се днкїзѣ дїн пайнтѣ пзрїнцилор лор? Не
маї авжнд дндрѣзлїлѣ спрє ашї деско-
пєрї аджккѣл сзфлетзлї лор днчєтѣзѣ а-
сємєнѣ де а авѣ кредїнцѣ дн драгостѣ та.

Дакъ дорєці ка съ нъ се слъѣѣскъ
лєгѣтзрїлє де днкредїнцаре днтре бѣрват
шї нєвастѣ, днтре пзрїнци шї копїи, дн-
тре фраці шї сзрорї, днтре стъпжпї шї
слъці, чїнстєще чєа че вєзї вѣн ла джп-
шїи, ладѣл дарѣрїлє чєї дєосєвєск шї те
пъзєще а скоате дїн аджккѣл зїтзрїи грє-
шалєлє чєлє вєкї; днкредїнцарѣ пїєрє-
кжнд вр'о маѣл сфжшїє вѣлѣл кѣ каре
с'аѣ акопєрїт де кѣтрє окїи поцзрї помє-
пїрїлє чєлє днгїмноасє. Таці шї мѣтє,
їзгонїці дїн каса воастрѣ днфрзнтзрїлє
пєнтрѣ вїаца трєкзтъ, шї нъ лѣсаці не ко-
пїи саѣ слъцілє воастрє ка се лє аскзлте.

Дн сѣжршїт чѣ дїн зрїмъ кєзѣнзїрє
пєнтрѣ пачѣ каспїкъ єсте о тѣ чєрє сфжн-
тѣ пєнтрѣ трєвїлє дїн лѣзпнтрѣ а
касїи. Лєцѣ чѣ дїнтжї а орї кзрїи касѣ,
сѣ фїє а нъ скоате пїч'одатъ дн лѣтє таї-

пеле ши интересриле че се атинг де фами-
ліі. Късьторіцілор, темедивъ де а дн-
пъртъши алтора, тькар ши пьринцілор,
тайна че требзе се о щіці пьмаі воі. Ть-
черфъ, аскъпъ де кьтре окіі лъміі алтаръа
Ферічіріі каспиче ши с'їі фіе зід де апъра-
ре. Дъпъ че с'а спарт одагъ ачест лъ-
канш, днчепе пьмаі декът а пьвълі дн ка-
са поастръ кьріозитатъ стрьінілор, зави-
стіа, рьзтатъ, клеветірфъ, сфьтвїрїме лор
челе фьръ пьс, ши атъачї, с'а дъс ши о-
діхна поастръ. Деспоеці де хаїна таї-
ніі, вом ста голї ши вом фї де рьжъа оа-
менїлор.

Ам дат одагъ тайна поастръ алтора?
Ньмаї сьптем стьпкъі дн каса поастръ;
стреїніі вор стьпкъіі дн локъа постръ.

Слѣціле воастре, копїі водурї сь пь
скоацъ піч'одатъ афаръ дн каса воастръ
пічі тькар лъкръріле челе маї пічі саж
не-віновате че се днтъмпль днтре воі.
Фьці де отъа каре днчепе пьмаї декът
а повестї, ла орї чїне днтъмплене, чефъ
че а аьзіт: піще воръе зїсе фьръ пічі зп
гънд пентръ піще лъкрърърї пьцін днсем-
пате днсіне, де тълте орї аь семънат дн-
хонїфъ днтре фамиліі. Дар дака воеціі ка
алціі сь'ці пьзїскъ тайніле пьзене ши
тв не але лор. Нъ алерга кь не асжт-
пъраре дъпъ ачефъ че се днтъмпль дн
оранш саж се воръенне прїн касе стрейне,
нъ рьдіка вълъа каре акопере тайнеле со-
цілор. а пьринцілор ши кеїар а копїлор.

Орї дн каре позїціе ть веї анъза о
Дьмпезеъа мїефъ! дьмі мїнте ши днцеле-
пчъле ка се пь тьрвэр вр'одатъ пачфъ ла
пічі о фамиліе. Ферічірфъ ши пачфъ а ть-
търор фїлор тьї есте скъмпъ днаїнтъ та;
фъ ка ачефъ се фїе ши днаїнтъ ть асеме-

пъ де скъмпъ, спре а ть пьтфъ днфьціша
дннаїнтъ та кь кьцет кьрат.

Дн черкъа дн лъвнтръ а фамиліі ме-
ле, дн каса ть ла тоці аї мїеї воїз да
днтъфъ пілдъ де драгосте, воїз рьспънді
днкредїнцарфъ зпъа кьтре алтъа; воїз дн-
темефъ ферічірфъ зпїрїі каспиче, каре есте
зп раїз пьтъпнтескъ ши не каре тьна ть
поате сь'л кьлтївезе орї сь'л стрїче. Дар
воїз фї ефъ прїчїнвїторъа тїкълошіі меле?
Нъ, Дьмпезеъа мїефъ; ефъ ть воїз десвръ-
ка де аплекъріле меле челе стрїкате, де
овїчефріле меле челе реле; ши пь воїз дн-
чета а те рьга спре а трїміте віне-кьвѣн-
тарфъ та асъпра сьргвїнцелор меле. Дьм-
пезеъале де віне фькьтор ши пьрїнтеле лъ-
міі, повьдъенне не їзвїці мїеї, дндредтфъ-
зъ панїї лор прїа днцеленчъфъ та, віне
кьвїнтъзъ днтрепрїндерїле лор дн віа-
да ачаста, ши акопере їнтересріле лор кь
анърьтоареле тале арїні.

(Din Meditъцііле релїціоасе дела Бъзеї.)

МЪРТЪРІСРЕ!

I.

Мїністръле пре сфїнте пьрїнте днzeit
А домпълїї пьтерїі дрептъале сьжїтор,
Тъ мїдълокъа зеймеїла чер пентръ пьтъпнт
Де реле де грешале ть зпн кьрвїтор.

II.

Де че пь поч не лъме гьсі ефъ о фїїнцъ?
Товарьш, сод, прїетїн, ка днцер ла аст кїп?
Де че пь афлъ оаре зп сьфлет кь кредїнцъ,
Сьмі щїаргъ асте лакрѣмі сь кьрт ал мїефъ
свспїн?

III.

Де пьлжг ла зп прїетїн, ел їазтъ, ел врѣж-
танш.
Мъ 'нтриавъ, їспїтенне, афлъ, ши м'афъ вьндът.

Ачел чел ацѣтасѣт, ачела маї пїзмаш
 Ач лок de тѣлцѣміре фадарник саѣ фѣкѣт
 IV.

Ла сексѣл фемеіеск, задарник кат крeдїнцѣ
 Ын секс ковїт, молатїк, dedat ач слѣбїчѣнї,
 Че фата са о креде кѣнд калкѣ пе крeдїнцѣ,
 Есте мїріасѣ лѣмеї шїцѣ фаче 'н пѣтѣчѣнї.
 V.

Мїнїстрѣле преа сѣїнте, пѣрїнте ачzeit,
 А domпѣлѣї пѣтерїї дрептѣле слѣжїтор
 Тѣ, мїжлокѣл zeїмеї ла чер пентрѣ пѣтѣшт;
 De реле, de грешале тѣ вѣн кѣрѣцїтор.
 VI.

Авѣтам еѣ пе лѣме зп дѣх дела патѣрѣ
 Формат шї ел дїн сѣнцѣ, менїт а пе 'нлеснї.
 Кѣ ел крескѣ недежде пѣрерїле ач фѣрѣ
 Кѣ ор ч'амѣрѣчѣне дѣхѣл тѣва ївї
 VII.

Депѣсѣтїам сѣлїнда сѣ 'нпак аст дѣх ла
 тоате;
 Прїн пердерї, невоїрї, трѣде неконтенїт
 Фѣчеам алѣї вроїнцѣ тѣлт — пе кѣт сѣ
 поате

Дар омѣл че нѣї вѣн, е реѣ пѣтаї de кѣт.
 VIII.

Шї времеам доведїрѣ кѣ дѣхѣл пѣлгѣрїт
 Ла драгосте кѣ зрѣ ел вре а сѣ плѣтї,
 Шї кѣ dorїнцїаї есте сѣ плѣшт неконтенїт,
 Кѣтѣнд фелїѣрї de рѣле сѣ' мї поате вѣелтї.
 IX.

Ач мїне ачтрїстареа сѣдї roade de плѣнс,
 Ач мїне сѣ зпѣлцїсѣ к'отрава-тѣрѣчѣне
 Ач локѣл че тѣ пацѣ еѣ ле фѣсѣїз препѣс
 Шї тодї прїн околїре мї араѣт зрѣчѣне.
 X.

Мїнїстрѣле преа сѣїнте, пѣрїнте ачzeit
 А domпѣлѣї пѣтерїї дрептѣле слѣжїтор
 Тѣ, мїжлокѣл zeїмїї ла чер пентрѣ пѣтѣшт;
 De рѣле, de грешале тѣ вѣн кѣрѣцїтор.

XI.

Аскѣлтѣм аст дїн зрїтѣ тѣртѣрїсіре дреа-
 птѣ.

Шї дѣ фѣгѣдѣеїемї пе дарѣл каре порцї,
 Пе семїле крeдїнцѣї че лецїа неаратѣ,
 Па їадѣлѣї кѣмпїре, пе дѣхѣл челор морцї.
 XII.

Пе таїна дїнтре тїне кѣ вѣнѣл Дѣтнезѣѣ,
 Пе жѣртвеле преа сѣїнте че лѣї тѣ ле 'нкїнї
 Шї ач сѣѣршїт de тоате пе кїнѣл че ам еѣ
 Те жѣр пѣрїнте сѣїнте, зтѣврїт de серафїмї.
 XIII.

Фѣгѣдѣеїе одатѣ ш' аскѣлтѣмї тѣїнѣїреа,
 Кѣ поцї сѣ фачї шї мїе ачеїа че еѣ чер.
 Еѣ de прїнос депѣн шї зїле, шї авере
 Шї сѣфлет шї пѣтѣшт, шї локѣл меѣ дїн чер.
 XIV.

Аша, депѣн пе тоате; пѣрїнте фѣм аст вїне,
 Нѣ те 'нкредї ла фрѣпте кѣ вїнѣ еѣ нѣ сѣнт,
 Пѣкатѣл, фапта реа нѣ саѣ цѣлѣшт de мїне,
 Аскѣлтѣ, фѣ зп вїне шї тѣ п'ачест пѣтѣшт.
 XV.

А глоателор пѣкате пелецїрїї преа реле,
 Че се дескопѣр цїе шї чер а сѣ ерта,
 Тѣ зїчї кѣ аї пѣтере прїн рѣгѣчѣнї а челе
 Орї кѣт вор фї de крѣде пе тоатѣ а ачдрѣ-
 пта.
 XVI.

А ачдрѣпта ачеле крѣзїї, сѣнцѣрї, оморѣрї,
 Вѣнѣзѣрї, ходїї, прѣдѣрї тоате кѣте воецїї,
 Сѣ скоц пе ом дїн їадѣрї, с'адѣчї пе черїзрї
 позрї
 Сѣ 'н тречї шї мѣщешѣгѣл ач воалеле трѣ-
 пѣцїї.
 XVII.

Аї фї мїнѣне 'н лѣме, аї фї ка Дѣтнезѣѣ
 Пѣтернїк пссте тоате, дїн орї шї че маї тѣлт.
 — Десфѣ амѣрѣчѣнеа ш'а сѣфлетѣлѣї мїеѣ,
 Сѣ стрїг ач тоатѣ лѣмеа, Пѣрїнтелеї преа
 сѣѣнт.

дела Іашї.

N. Іестратї.